

ผลการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P ที่มีต่อทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

The Result of the S4P Process of Ubon Ratchathani Local Food Activities on Early Childhood's Synthetic Thinking Skills.

นันทชนนปภพ ปาลินทร^{1*} และ อำไพ สวัสดิ์ราช²

Nontachanonpaphop Palintorn^{1*} and Amphai Sawatdirach²

¹ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยราชธานี

¹ Graduate school, Ratchathani University.

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์, หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยราชธานี

² Faculty of Education, Ratchathani University.

* Corresponding author, E-mail: Non.palintorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P และเปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 หอนงบัว จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P จำนวน 6 แผน 2) แบบสังเกตทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC) .67-1.00 รูปแบบการทดลองเป็นแบบ One-Group Pretest Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการเปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดย t-test dependent samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P อยู่ในระดับต่ำ ส่วนทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P อยู่ในระดับสูง และ 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย, กิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานี, กระบวนการ S4P

Abstract

This research aimed to study the level of synthetic thinking skills of early childhood before and after participating in the Ubon Ratchathani local food cooking activities using the S4P process and to compare the synthetic thinking skills of early childhood before and after participating in the Ubon Ratchathani local food cooking activities using the S4P process. The sample group used in the research was 40 kindergarten 3 students at Tessaban 2 nongbua School, which were selected by cluster random sampling. There were two types of research instruments used: 1) 6 plans for organizing Ubon Ratchathani local food cooking activities using the S4P process, and 2) a form for observing the synthetic thinking skills of preschool children. The index of consistency between behavioral characteristics and objectives (IOC) was .67-1.00. The format of this experiment is One-Group Pretest Posttest Design. The statistics used for data analysis were frequency, mean, and standard deviation. The comparison of synthetic thinking skills of preschool children before and after the activities was analyzed by t-test dependent samples.

The research results showed that 1) the synthetic thinking skills of preschool children before participating in the Ubon Ratchathani local food cooking activities using the S4P process were at a low level. The synthetic thinking skills of preschool children after participating in the Ubon Ratchathani local food cooking activities with the S4P process were at a high level. 2) The results of the comparison of the synthetic thinking skills of preschool children after participating in the Ubon Ratchathani local food cooking activities with the S4P process were significantly higher than before the Ubon Ratchathani local food cooking activities with the S4P process at a statistical significance level of .01

Keywords: Early childhood's synthesis thinking skill, cooking activities, the S4P process

บทนำ

ในอดีตประเทศไทยมุ่งจัดการศึกษาที่สะท้อนจากความสำเร็จของผู้เรียนในด้านวิชาการเป็นหลัก จึงส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการจดและจำความรู้ที่เรียนรู้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษาที่คิดแคบ ขาดวิสัยทัศน์ ไม่ใฝ่รู้ เพราะในอดีตมีความเชื่อว่าความรู้อยู่กับคุณครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้นั้นแต่เพียงผู้เดียว ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาทางด้านสังคมสูงมาก เกิดความผูกพันทางด้านวัฒนธรรมและศีลธรรม ผู้เรียนซึ่งผลผลิตทางการศึกษาของประเทศขาดคุณภาพทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการคิดขั้นสูง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) จึงเป็นผลให้ในเวลาต่อรัฐบาลไทยได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หรือที่ผู้คนรู้จักกันโดยทั่วไปว่า “พรบ.การศึกษาแห่งชาติ 2542” เพื่อปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งหวังที่จะยกระดับ “คุณภาพผู้เรียน” ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นการสำคัญในการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้คือการมุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นหลักที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้

ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถรับมือกับภาวะวิกฤติของชีวิตที่จะต้องเผชิญกับปัญหาที่ถาโถมเข้ามากระทบกับชีวิตของตนได้เป็นอย่างดี (สำนักปฏิรูปทางการศึกษา (องค์การมหาชน). 2542)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันตามความมุ่งหวังของ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มี “ทักษะพื้นฐาน” เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและสามารถฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคนานานับประการที่เกิดขึ้นได้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันเป็นทักษะที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งเพราะว่าถ้าผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดีเพียงพอแล้วจะส่งผลให้ผู้เรียนเมื่อเติบโตขึ้นก็จะเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมที่รู้จักการเสียสละ อดทน รอคอย สามารถแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำ-ผู้ตามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งสามารถจัดการกับอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีประกอบไปด้วย 1) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด และทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ การควบคุมตนเองได้ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัยในตนเอง การช่วยเหลือคนอื่น การเสียสละและการมุ่งมั่นพัฒนา และ 3) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ความขยัน ความอดทน การประหยัดอดออม รวมถึงทักษะการจัดการด้วย

จากผลการสะท้อนภาพลักษณ์ทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างทักษะอันจำเป็นให้เกิดกับผู้เรียนทั้งจากผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร และสังคมอีกหลายภาคส่วน ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหลายแห่งในประเทศไทยแทบทุกสังกัดจากหน่วยงานที่มีมาตรฐานสูงในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า การพัฒนาศักยภาพที่จำเป็นอย่างยิ่งยวดสำหรับผู้เรียนก็คือ ทักษะการคิดสังเคราะห์ของผู้เรียน ทั้งนี้ทักษะการคิดสังเคราะห์จะทำให้ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายในการคิด ส่งผลให้การคิดเป็นระบบที่คมชัดและมีความเป็นระเบียบ ทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นครบถ้วนกว้างไกล ทำให้สามารถนำสิ่งที่คนอื่นเคยคิดหรือปฏิบัติมาใช้ประโยชน์ได้โดยดูจากเรื่องเดียวกันจากหลายแห่งทั้งที่เกี่ยวข้องกันโดยตรงและโดยทางอ้อม ทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดในการตัดสินใจ อันเนื่องมาจากการขาดความคิดที่ครบถ้วนจากข้อจำกัดในด้านความจำของมนุษย์ที่ไม่สามารถสะสมข้อมูลได้อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทร์วิมล ศุโกศล (2566) ที่พบว่าเด็กปฐมวัยเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์ภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอีสาน จังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนนทชนนภพ ปาลินทรและอำไพ สวัสดิ์ราช (2567) ที่พบว่าทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีจากกิจกรรมประกอบอาหารด้วยกระบวนการ PICC ที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือวางแผน (Plan) แสวงหาหาข้อมูล (Inquiry) จัดข้อมูล (Classification) และสรุปผล (Conclusion) ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผลของการคิดสังเคราะห์จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ตามความต้องการของตนเองได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็น “การสร้างสรรค์สิ่งใหม่” และสามารถคิดค้นแนวคิดใหม่ในประเด็นต่างๆ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งเอาไว้แล้วถือว่าเป็น “การสร้างแนวคิดใหม่” ซึ่งทั้งการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และสร้างแนวคิดใหม่ล้วนเป็นผลจากการคิดสังเคราะห์ที่สะท้อนให้เห็นว่า จะต้องแสวงหาสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา และจะต้องเปลี่ยนแปลงหรือทำอะไรที่แตกต่างจากที่คุ้นเคย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของพีอาเจต์และไวทส์สกี (นนทชนนภพ ปาลินทร, 2554) ที่เห็นว่ากระบวนการทางปัญญาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กที่มีอิทธิพลที่ดียิ่งต่อทักษะการคิดสังเคราะห์อันเป็นผลมาจากภาวะสมดุลของข้อมูลที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมภายนอกกับข้อมูลที่มีอยู่แล้วใน

สมองจนเกิดเป็นพัฒนาการทางปัญญาในที่สุด ทั้งนี้ เด็กปฐมวัยจะได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือ ความรู้ของเด็กปฐมวัยจึงเกิดจากการที่เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติ ค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า “ถ้ามนุษย์คนใดรู้จักแสวงหาข้อมูลหรือประสบการณ์ที่มากพอก็จะทำให้บุคคลนั้นสามารถคิดสังเคราะห์ได้” เพราะว่าการคิดสังเคราะห์ในแต่ละครั้งจำเป็นต้องพึ่งพิงข้อมูลหรือประสบการณ์จำนวนมาก ถ้าหากคนใดมีทักษะการคิดสังเคราะห์จะทำให้บุคคลนั้นมีเหตุผลและสามารถตั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลมาเชื่อมโยงได้อย่างเหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเพเพิร์ท (นันทชนนปภ พาลินทร, 2554) เห็นว่าเมื่อเด็กปฐมวัยได้นำความรู้ ความคิดของตนเองไปลงมือปฏิบัติประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีตามกระบวนการ S4P จะสามารถทำให้ความรู้ ความคิดเห็นของเด็กปฐมวัยมีความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีความคงทนไม่ลืมง่าย ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาทักษะการคิดสังเคราะห์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัยได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์ได้ กิจกรรมเรียนรู้นั้นจะต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการวางแผนทำกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถจัดระบบการทำงานกิจกรรมและจัดระบบคนในการทำกิจกรรมได้ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้จัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P ในการพัฒนาทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ในขณะที่เด็กปฐมวัยทำกิจกรรมประกอบอาหารก็จะได้รับการกระตุ้น (Stimulus) โดยจะใช้กระบวนการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปคิดต่อและเกิดขึ้นตอนต่อไป ผู้เรียนได้วางแผน (Planning) ผู้เรียนจะได้กำหนดเรื่อง กำหนดเนื้อหาในการเรียนรู้ ได้นำเสนอประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องและเนื้อหาที่จะเรียนรู้ ได้ตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ ได้กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติสำหรับการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติตามที่ได้ร่วมกันวางแผนตั้งแต่ต้น ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นกระบวนการในการค้นหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ผู้รู้ โดยการสังเกต สนทนา ซักถามและบันทึกข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย สร้างผลงานจากการเรียนรู้ (Product) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้นำความรู้ที่ได้จากการการค้นหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หรือจากผู้รู้ที่หลากหลาย ด้วยการสังเกต สนทนา ซักถามพร้อมกับบันทึกข้อมูล แล้วผู้เรียนนำความรู้เหล่านั้นมาสร้างเป็นผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประดิษฐ์ การวาดภาพ หรือการประกอบอาหาร สุดท้ายคือ การนำเสนอผลงาน (Present) โดยการเล่าหรือบรรยายเกี่ยวกับผลงานของตนเองให้คนอื่นเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์ตามที่ต้องการได้ กระบวนการสุดท้ายนี้จัดว่าเป็นกระบวนการสะท้อนและแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระความรู้ที่ได้โดยการเรียบเรียงให้เป็นระบบแล้วนำความรู้ไปสร้างผลงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์เด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการคิดสังเคราะห์เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานี ด้วยกระบวนการ S4P สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพือาเจท์

พือาเจท์ (Jean Piaget) เห็นว่าเด็กปฐมวัยพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยเกิดจากกระบวนการทำงานของสมองที่ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวที่อยู่ในภาวะสมดุล กระบวนการปรับเพื่อให้เกิดความสมดุลของสมองเกิดจากการดูดซึมข้อมูลจากภายนอกเข้าไปพร้อมกับข้อมูลที่มีอยู่แล้วในสมองจนเกิดความรู้ ดังนั้นความรู้ของเด็กปฐมวัยจึงเกิดจากการรับรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือ ความรู้ของเด็กปฐมวัยจึงเกิดจากการที่เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติ ค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เด็กวัยนี้มีความเข้าใจสัญลักษณ์แทนสิ่งที่รู้จักคิดในใจ แต่การใช้ภาษายังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง คำพูดของเด็กแต่ละคนจะมีความหมายเฉพาะตนและไม่สามารถเข้าใจความคิดของคนอื่นได้ เพราะระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี อยู่ในระดับก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational period) ซึ่งจะต้องเรียนรู้จากการสัมผัสจับต้องสิ่งที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น ดังนั้นเด็กควรได้ลงมือกระทำ เล่น สำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัวและได้สัมผัสสิ่งที่เป็นรูปธรรม

2. ทฤษฎีประวัติศาสตร์สังคมของไวโกตสกี

ไวโกตสกี (Lev Semyonovich Vygotsky) เชื่อว่าเด็กปฐมวัยสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งจะทำให้การคิดของเด็กปฐมวัยมีความซับซ้อนมากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้ของเด็กปฐมวัยมาตั้งแต่เกิด โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่าหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในขณะเล่น (Cooperative Play) จะทำให้เด็กได้เรียนรู้การสร้างกฎระเบียบ วางแผน การแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำ การอธิบายหรือบอกความคิดของตนเอง ส่งผลให้ระดับสติปัญญาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น การสร้างความรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของไวโกตสกีจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ใหญ่ เช่น พ่อ แม่ ครูหรือเพื่อนๆ ที่มีประสบการณ์มากกว่า โดยเฉพาะเมื่อเด็กไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้ (Zone of Proximal Development) เด็กก็จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านี้อย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง บทบาทของครูในชั้นเรียนตามแนวคิดของไวโกตสกี จึงทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ การช่วยเหลือความจำ การกระตุ้นให้คิด การแบ่งปัญหาที่สลับซับซ้อนให้ง่ายขึ้นและการให้ตัวอย่าง โดยครูจะเป็นเพียงผู้สนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับเด็กเท่านั้นไม่ใช่ผู้ให้คำตอบ

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์

บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) เชื่อว่าการสร้างความรู้ของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเห็นและการสัมผัส ดังนั้นสิ่งที่เด็กเห็นและได้สัมผัส จึงจำเป็นต้องเป็นของจริง เพราะเด็กวัยนี้มีความเข้าใจที่แคบมักจะมองอยู่แง่เดียวและไม่สามารถเห็นแง่อื่นแม้ว่าจะมีของแสดงอยู่ต่อหน้า อย่างไรก็ตามบรูเนอร์เชื่อว่าเด็กในวัยนี้สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารและเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ เด็กวัยนี้จึงมีความเข้าใจความคิดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มานุษยวิทยาและสังคมศาสตร์บางอย่างได้ ถ้าข้อมูลเกี่ยวกับวิชา

เหล่านี้ถูกส่งเข้าไปในสมองและสมองจะเปลี่ยนแปลงข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นหมวดหมู่ (Organization) เพื่อถูกนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ดังนั้นความสามารถในการสร้างความรู้ของเด็กปฐมวัยจึงขึ้นอยู่กับการจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยการเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีสื่อประกอบการเรียนการสอนเพราะเด็กในวัยนี้จะเรียนรู้จากสิ่งที่เห็น สิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติและการสื่อความหมายของเด็กซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

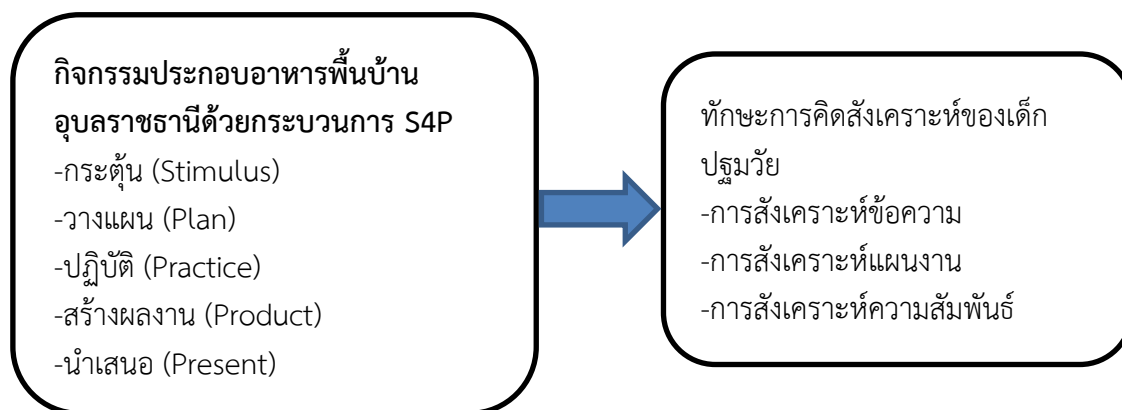
4. ทฤษฎีการสร้างความรู้โดยการสร้างชิ้นงานของเพเพิร์ต

เพเพิร์ต (Seymour Papert) ทฤษฎีการสร้างความรู้โดยการสร้างชิ้นงานเชื่อว่าการปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างลึกซึ้งได้ ทฤษฎีการสร้างความรู้โดยการสร้างชิ้นงานมีแนวคิดที่ว่าเด็กสามารถสร้างความรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ทฤษฎีการสร้างความรู้โดยการสร้างชิ้นงานของเพเพิร์ตเชื่อว่าหากผู้เรียนได้นำความคิดของตนเองไปสร้างผลงานจะช่วยให้ความคิดเห็นนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมีความคงทนไม่เลือนหาย หลักการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการสร้างความรู้โดยการสร้างชิ้นงานประกอบ การมีสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดีโดยเฉพาะการมีทางเลือก (Choice) การที่เด็กมีโอกาสได้เลือกว่าจะสร้างอะไรได้มากเท่าใด เด็กจะมีความเต็มใจและมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น การมีความหลากหลาย (Diversity) หมายถึง การที่บุคคลมีทักษะที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ความรู้น้อยจนความรู้มาก ในบางครั้งอาจมีผู้เรียนที่มีอายุแตกต่างกันในชั้นเรียนคนที่มีความสามารถมากกว่าก็จะเกิดทักษะและความรู้เพิ่มขึ้นจากการช่วยเหลือคนอื่น การมีวิธีการสร้างชิ้นงานที่หลากหลายเด็กควรมีโอกาสเลือกวิธีการสร้างผลงานที่เป็นแบบฉบับเฉพาะตัวเองและความเป็นกันเอง (Congeniality) มีความเป็นมิตรและให้เวลาอย่างเพียงพอในการทำงาน การพูดคุยและดูผลงานของคนอื่น การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่มีศักยภาพสูง เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้สร้างผลงานด้วยตนเอง ถ้าหากว่าไม่มีสื่อที่ทันสมัยและศักยภาพสูงก็สามารถใช้สื่อธรรมชาติและวัสดุทางศิลปะหรือของเหลือใช้ทดแทนได้ การมีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี ได้แก่ บรรยากาศที่เป็นมิตรอบอุ่น ปลอดภัย สบายใจและ ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจ ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิดและเรียนรู้ต่อไป นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีความสนใจทำอะไรคล้ายๆ กัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้ได้เต็มที่ เกิดความอบอุ่นสนิทสนมมีความรักและเอาใจใส่กันและกัน การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Different Individual) เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในแต่ละด้าน การจัดการเรียนรู้จึงควรมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคนด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีที่กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้และวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า ทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญาของพียาเจต์ (Piaget) มีความเชื่อว่ากระบวนการคิดเกิดจากการสัมผัสจากสิ่งแวดล้อมจากสังเกต ซักถาม สนทนา พูดคุยหรือพยายามค้นหาวิธีการต่างๆ หรืออาจใช้กระบวนการทางสังคมเข้ามาช่วยจนสามารถสร้างความเข้าใจได้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ (Bruner) เชื่อว่าความสามารถในการคิดของเด็กเกิดจากการค้นพบหรือการแก้ปัญหา โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย 5-6 ปี สามารถเข้าใจความคิดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาและคิดหาเหตุผลโดยใช้วิธีการวิทยาศาสตร์ การประดิษฐ์และการสร้างผลงาน และการนำเสนอผลงานของตนเอง ทฤษฎีประวัติศาสตร์สังคมของไวทสกี้ (Vygotsky) เชื่อว่าการเรียนรู้และพัฒนาการเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่มกับคนอื่น ๆ ส่งผลให้เด็กสามารถสร้างความรู้ได้ระดับปัญญาเบื้องต้นและปัญญาขั้นสูงที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นกระบวนการ และทฤษฎีการสร้างความรู้โดยการสร้างชิ้นงานของเพเพิร์ต (Papert) ที่เชื่อว่าเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี สามารถวางแผนซึ่งเกิดจากการ

สร้างกฎระเบียบเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยเฉพาะการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เด็กได้วางแผน แบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ทำให้เด็กได้คิด ตัดสินใจ ซึ่งการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จะทำให้เด็กมีประสบการณ์และวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น พัฒนาการของความคิดก็ซับซ้อนมากขึ้นเช่นกัน ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดและเข้าใจสัญลักษณ์ต่างๆ จนสามารถสื่อสารความคิดของตนเองได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 9 ห้อง จำนวน 340 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพ

1. แผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P จำนวน 6 แผน โดยการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ และเลือกเนื้อหาในการจัดกิจกรรม ได้แก่ เรื่องแกงอ่อมพุงปลาเผา ก๋วยจั๊บอุบล ยำข้าวปุ้น ยำหัวปลี ขนมหวานวันตาล และข้าวต้มมัดไส้หมู สร้างแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P ซึ่งมีรายละเอียดโครงสร้างประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหาลำดับขั้นในการดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOA (Index Objective Appropriate Index) ระหว่าง 4.00 ถึง 4.56 ได้ค่า TOA (Total Objective Appropriate Index) เท่ากับ 4.31

2. แบบสังเกตทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำแบบสังเกตทักษะการคิดสังเคราะห์สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item objective consequence) ระหว่าง .67 ถึง 1.00 แล้วนำแบบสังเกตทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.92

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 30-45 นาที รวมเวลาทดลองทั้งสิ้น 18 ครั้ง ในช่วงเวลา 09.00 – 09.45 น. โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P โดยแบบทดสอบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมประกอบอาหารเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน
3. ทดสอบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P โดยแบบทดสอบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P

ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ทักษะการคิดสังเคราะห์	n	k	ก่อนจัดกิจกรรมฯ			หลังจัดกิจกรรมฯ		
			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การสังเคราะห์ข้อความ	30	12	6.60	1.06	ปานกลาง	8.36	0.88	สูง
การสังเคราะห์แผนงาน	30	9	3.43	1.04	ปานกลาง	5.86	0.93	ปานกลาง
การสังเคราะห์ความสัมพันธ์	30	9	3.90	0.71	ปานกลาง	6.13	0.77	ปานกลาง
โดยรวม	30	30	13.93	1.72	ปานกลาง	20.3	1.44	สูง

ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P

ระดับทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่าทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโดยรวมหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบด้านสังเคราะห์ข้อความอยู่ในระดับสูง ส่วนองค์ประกอบด้านสังเคราะห์แผนงานและองค์ประกอบด้านสังเคราะห์ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P

ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P

ทักษะการจัดการ	n	k	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		D	t	p	แปลผล
			X	S.D.	X	S.D.				
การสังเคราะห์ข้อความ	30	12	6.60	1.06	8.36	0.88	1.76	7.00**	.000	มีนัยสำคัญ
การสังเคราะห์แผนงาน	30	9	3.43	1.04	5.86	0.93	2.43	9.54**	.000	มีนัยสำคัญ
การสังเคราะห์ความสัมพันธ์	30	9	3.90	0.71	6.13	0.77	2.23	11.66**	.000	มีนัยสำคัญ
โดยรวม	30	30	13.93	1.72	20.30	1.44	6.37	15.55**	.000	มีนัยสำคัญ

ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P โดยรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P รายองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบทั้งด้านการสังเคราะห์ข้อความ ด้านการสังเคราะห์แผนงาน และด้านการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P ที่มีต่อทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเด็กกลุ่มตัวอย่างเดิมนั้นได้รับการ

จัดกิจกรรมที่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและไม่ได้กระตุ้นทักษะการคิดเท่าที่ควร จึงส่งผลให้การคิดสังเคราะห์ (Synthesis-type Thinking) ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ทักษะการคิดสังเคราะห์จึงเป็นการหลอมรวมหรือผสมกลมกลืนกันขององค์ประกอบต่าง ๆ จนได้ลักษณะใหม่หรือคุณสมบัติใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ผลผลิตที่เกิดขึ้นจึงมีทั้งการรวบรวมหรือหลอมรวมเนื้อหาสาระส่วนย่อย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันจนเกิดเป็นสิ่งที่ใหม่ทั้งหมดที่ไม่เห็นส่วนย่อยเดิม เช่น ยาเม็ด ยาน้ำ น้ำปลา เป็นต้น และการรวบรวมหรือหลอมรวมเนื้อหาสาระส่วนย่อย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันจนเกิดเป็นสิ่งที่ยังเห็นส่วนย่อยเดิมอยู่ เช่น ผักผักรวมมิตร ขนมกระยาสารท เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2549 ; สุวิทย์ มูลคำ. 2547) ภายหลังเด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้าน อุดรราชธานีด้วยกระบวนการ S4P ที่เด็กปฐมวัยจะได้การกระตุ้น (Stimulus) โดยคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปคิดต่อและเกิดขึ้นต่อเนื่องไป วางแผน (Planning) โดยการกำหนดเรื่อง กำหนดเนื้อหาในการเรียนรู้ ได้นำเสนอประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวกับเรื่องและเนื้อหาที่จะเรียนรู้ ได้ตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ ได้กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติสำหรับการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติตามที่ได้ร่วมกันวางแผนตั้งแต่ต้น ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นกระบวนการในการค้นหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ผู้รู้ โดยการสังเกต สนทนา ซักถามและบันทึกข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย สร้างผลงานจากการเรียนรู้ (Product) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้นำความรู้ที่ได้จากการการค้นหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หรือจากผู้รู้ที่หลากหลาย ด้วยการสังเกต สนทนา ซักถามพร้อมกับบันทึกข้อมูล แล้วผู้เรียนนำความรู้เหล่านั้นมาสร้างเป็นผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประดิษฐ์ การวาดภาพ หรือการประกอบอาหาร สุดท้ายคือ การนำเสนอผลงาน (Present) โดยการเล่าหรือบรรยายเกี่ยวกับผลงานของตนเองให้คนอื่นเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์ตามที่ต้องการได้ จึงเป็นผลให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับสูงได้ในที่สุด

2. ทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้าน อุดรราชธานีด้วยกระบวนการ S4P มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้าน อุดรราชธานีด้วยกระบวนการ S4P อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเหตุที่ว่าเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้าน อุดรราชธานีด้วยกระบวนการ S4P ได้วางแผนการจัดกิจกรรมได้แสวงหาแหล่งข้อมูลพร้อมกับได้ค้นคว้าสอบถามข้อมูลที่จำเป็นในการประกอบอาหาร ได้เลือกวิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จำแนกแยกแยะข้อมูลที่จำเป็นและไม่จำเป็นต้องใช้ ได้ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการประกอบอาหาร เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะอันสำคัญโดยเฉพาะทักษะการคิดสังเคราะห์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของเพเพิร์ทที่เห็นว่า การที่เด็กได้นำความรู้ความเข้าใจของตนที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม บุคคล สถานที่ต่าง ๆ รอบตัวมาสร้างเป็นผลงานในรูปแบบต่าง ๆ จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมีความคงทนไม่เลือนง่าย ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของพือาเจท์และบรูเนอร์ ที่เห็นว่าทักษะทางปัญญาหรือทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยเกิดจากการที่เด็กได้เห็น ได้สัมผัส จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยการใช้ความคิด แสวงความรู้ ความคิดเห็น และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้าน อุดรราชธานีด้วยกระบวนการ S4P สามารถพัฒนาทักษะคิดสังเคราะห์ได้เป็นอย่างดี เป็นเพราะว่าการประกอบอาหารที่บ้าน อุดรราชธานีด้วยกระบวนการ S4P เด็กปฐมวัยได้วางแผน ได้กำหนดเรื่องและเนื้อหาในการเรียนรู้ ได้นำเสนอประสบการณ์เดิมของตน

ได้ฝึกตั้งคำถามในการค้นหาและรวบรวมคำตอบ ได้กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติสำหรับการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติร่วมกัน ตั้งแต่วางแผนเพื่อการเรียนรู้ วางแผนค้นหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ผู้รู้ โดยการสังเกต สนทนา ซักถามและบันทึกข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้สร้างผลงานจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการค้นหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หรือจากผู้รู้ที่หลากหลาย จากการสังเกต สนทนา ซักถามพร้อมกับบันทึกข้อมูล แล้วผู้เรียนนำความรู้เหล่านั้นมาสร้างเป็นผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประดิษฐ์ การวาดภาพ หรือการประกอบอาหาร สุดท้ายคือ การนำเสนอผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติโดยการเล่าเรื่อง บรรยายหรือแสดงผลงานที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นนทชนนปภพ ปาลินทร และอำไพ สวัสดิ์ราช (2567) ที่ศึกษาทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมประกอบอาหารด้วยกระบวนการ PICC และผลงานวิจัยของจันทร์วิมล สุโกศล (2566) ที่ได้ศึกษาทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอีสานจังหวัดอุบลราชธานีที่ส่งเสริมให้ได้วางแผนในการศึกษาหาองค์ความรู้เกี่ยวกับอาหารที่ต้องการลงมือปฏิบัติ รวมไปถึงการแสวงหาคำตอบหรือองค์ความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงความจำเป็นและความต้องการในการใช้ข้อมูลที่แสวงหามาได้ แล้วจึงลงมือปฏิบัติในการประกอบอาหารในที่สุด จะเห็นว่าการที่เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นผลให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาทักษะทางปัญญาโดยเฉพาะทักษะการคิดสังเคราะห์ได้อย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่บ้านอีสานอุบลราชธานีด้วยกระบวนการ S4P สามารถพัฒนาทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างน่าพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ในระหว่างการทำกิจกรรม ควรสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองกับเด็กอนุบาลเกิดความรู้สึกไว้วางใจและความปลอดภัย ซึ่งจะเป็นผลให้เด็กกล้าลงมือกระทำ กล้าคิด กล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็น กล้านำเสนอข้อมูลได้ด้วยตนเอง ครูควรทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก การลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอันจะเป็นผลให้เด็กเกิดทักษะการจัดการตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงสังเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชัคเชสมิเดีย
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์
- จันทร์วิมล สุโกศล. (2566). ผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารที่บ้านอีสานจังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชธานี)
- นนทชนนปภพ ปาลินทร. (2554). การพัฒนารูปแบบการสอนแบบ PICC เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างความรู้ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- นนทชนนปภพ ปาลินทร และอำไพ สวัสดิ์ราช. (2567). ผลการจัดกิจกรรมประกอบอาหารด้วยกระบวนการ PICC ที่มีต่อทักษะการคิดสังเคราะห์ของเด็กปฐมวัย. วารสาร มจร. บริหารศน์ :6 (1)
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์. ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- สำนักปฏิรูปทางการศึกษา (องค์การมหาชน). (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. พรึกหวานกราฟฟิค